

ปฏิบัติการล่า 'ชน' ไดโนเสาร์

ทะลุกรอบ

ป่วย อุ่นใจ



ถ้าพูดถึงหนังเกี่ยวกับไดโนเสาร์ คุณนึกถึงภาพยนตร์เรื่องอะไร?

สำหรับคอหนังรุ่น 90s อย่างผมที่ชอบไดโนเสาร์ ภาพยนตร์เกี่ยวกับสัตว์โลกยุคดึกดำบรรพ์ที่สวยงาม สมจริง และเป็นที่สุดตาดูใจ ถึงขนาดดูแล้ว ดูอีก ดูซ้ำ ดูซาก ดูได้เรื่อยๆ แบบไม่เบื่อ เปิดมาเจอก็ดู ทุกที คงหนีไม่พ้นภาพยนตร์ในซีรีส์จูราสสิคพาร์ค (Jurassic park) และจูราสสิคเวิลด์ (Jurassic world)

ซึ่งสิ่งหนึ่งที่ผมประทับใจเกี่ยวกับหนังในซีรีส์นี้ก็คือความใส่ใจในรายละเอียดของผู้กำกับฯ และทีมโปรดิวเซอร์ที่เฝ้าติดตามการอัปเดตงานวิจัยเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์ และการค้นพบใหม่ๆ ทางบรรพชีวินวิทยาอยู่ตลอด และความพยายามที่จะนำมาปรับใช้ในเรื่องแบบเนียนๆ อยู่ตลอด

ถ้าลองไปแอบติดตามดูพัฒนาการของไดโนเสาร์หลายๆ ตัว จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดจากจูราสสิคพาร์ค เวอร์ชันปี 1993 มาเรื่อยๆ จนถึงเดอะลอสเวิลด์ ปี 1997 จูราสสิคพาร์ค III ปี 2001 มาจนถึงจูราสสิคเวิลด์ซีรีส์ที่ออกมาในปี 2015 2018 และ 2022

ภาพทรงเล็บพิฆาตที่เคาะพื้นแกรกๆ ช่มขวัญเหยื่อของเวโลซิแรปเตอร์ในภาพยนตร์ ทำให้ผมย้อนรำลึกกลับไปถึงหนังสือไดโนเสาร์ที่เคยตีพิมพ์เมื่อตอนเด็ก ภาพจากหนังได้กลายมาเป็นภาพจำภาพใหม่ของไดโนเสาร์แต่ละสายพันธุ์สำหรับผม และเชื่อว่าคงเป็นเช่นนั้นสำหรับคนหลายๆ ไปที่ได้ดูภาพยนตร์

ปัญหาที่คือทุกอย่างที่เห็นไม่ได้หมายความว่า จะถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ เพราะในวงการบรรพชีวินวิทยาทุกอย่างเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เมื่อเจอข้อมูลใหม่ ทุกการขุดค้นใหม่ อาจจะมีลบล้างทฤษฎีเก่าๆ หรือพลิกความเชื่อเดิมจากหน้ามือเป็นหลังมือไปเลยก็ได้

ถ้าสำหรับโรเบิร์ต แบ็กเกอร์ (Robert Bakker) ภัณฑารักษ์และนักบรรพชีวินวิทยาชื่อดังจากพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติฮิวสตัน (Houston



ซากฟอสซิลไดโนเสาร์คล้ายนก "อาร์เคียออปเทริกซ์" ที่แสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาในเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี (ภาพโดย H Raab, Wikipedia)



-ซากฟอสซิลไดโนเสาร์คล้ายนก "มังกรเริงระบำ" จากซีโหว ประเทศจีน (ภาพโดย Ashley Poust)

ภาพวาดเวโลซิแรปเตอร์เทียบกับไดโนเสาร์คล้ายนกตัวอื่นๆ (ภาพโดย Fred Wierum, Wikipedia)

- 1 Microraptor gui
- 2 Velociraptor mongoliensis
- 3 Austroraptor cabazai
- 4 Dromaeosaurus albertensis
- 5 Utahraptor ostrommaysorum
- 6 Deinonychus antirrhopus



ภาพวาดเวโลซิแรปเตอร์ มองโกเลีย เอนสิส (Velociraptor mongoliensis) ภาพโดย Fred Wierum, Wikipedia)



ภาพวาดศรีเทวี (Shri devi) ภาพโดย Michael B.H., Wikipedia)

Museum of Natural Science) อดีตที่ปรึกษาของถ่ายภาพยนตร์จูราสสิคพาร์ค "ไดโนเสาร์ไม่ควรมีความน่ากลัวที่เปลือยเปล่าล่อนจ้อน" ซึ่งถ้ามองจากซากฟอสซิลที่พบใหม่ในพักหลังๆ นี้ ดูเหมือนโรเบิร์ตจะพูดถูก ไดโนเสาร์ไม่ควรล่อนจ้อน หลายปีชีส์ควรมีเกล็ดหุ้ม และอีกหลายปีชีส์ก็ควรจะมีขนปกคลุมเช่นเดียวกับนก

เพราะในความเป็นจริง ซากรอยขี้มึนของ

"อาร์เคียออปเทริกซ์ (Archaeopteryx)" ฟอสซิลในตำนานที่เป็นเหมือนตัวเชื่อมมายาวนานระหว่างไดโนเสาร์กับนก นั้นถูกค้นพบมานานนับศตวรรษแล้ว ตั้งแต่ช่วงปี 1860s และจากซากฟอสซิลที่เจอชัดเจนว่าอาร์เคียออปเทริกซ์มีขนปีกขนหางไม่ต่างจากนกเท่าไรนัก...

แม้จะเจออาร์เคียออปเทริกซ์ แต่ภาพปะติดปะต่อในเรื่องของวิวัฒนาการของไดโนเสาร์กับนกนั้น

มติชน สุดสัปดาห์

Matchweek Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 480

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 21 - พุธสัปดาห์ 27 ตุลาคม 2565

ปีที่: 42

ฉบับที่: 2201

หน้า: 60(กลาง)

Col.Inch: 96.12 Ad Value: 46,137.60

PRValue (x3): 138,412.80

ศิลปะ: สีสี่

คอลัมน์: ทะลุกรอบ: ปฏิบัติการล่า 'ชน' ไดโนเสาร์

กลับยังไม่ชัดเจน และเป็นที่ยกเถียงกันมาตั้งแต่ช่วงยุคซิกซ์ตี้ จนตอนนี้ก็ยังสรุปไม่ได้แน่ชัด

แต่กระนั้น ประเด็นที่พวกรักวิชาการเถียงดาดกกันอย่างหนักก็คือพวกเขาเชื่อว่าเวโลซิแรปเตอร์ควรมีขนเหมือนนก เขาก็ใจได้ว่าในปี 1993 ตอนที่สตีเวน สปีลเบิร์ก (Steven Spielberg) สร้างจูราสสิคพาร์ค ภาคแรก หลักฐานอาจจะไม่ได้หนักแน่นขนาดนั้น และด้วยเทคโนโลยีทำหนังในยุคนั้น จะทำขนให้เหมือนจริงคงไม่ยากเท่าไร

แต่เพื่อสร้างภาพจำที่ถูกต้อง อย่างน้อยในหนังยุคใหม่ๆ ก็ควรอัปเดตให้มันถูก

“คุณไม่สามารถที่จะเปลี่ยนดีเอ็นเอของตัวละครได้กลางคันในภาพยนตร์แนวแฟนตาซีแบบนี้” เดวิด วิคเคอรี (David Vickery) หัวหน้าทีมวิจัยลอฟเฟ็คท์ใน “จูราสสิคเวิร์ลด์โดมิเนียน (Jurassic World Dominion)” ให้สัมภาษณ์ “คือ ดีเอ็นเอมันถูกวางเอาไว้หมดแล้ว ถ้าเปลี่ยนก็จะเหมือนกับเราแทนที่ตัวละครที่คนรู้จักกันดีอยู่แล้ว ด้วยนักแสดงอีกคนหนึ่ง”

แต่พวกรักบรรพชีวินวิทยาน่าจะฉวยทาง ผิดไดโนเสาร์ไม่น่าจะล่อนจ้อน โลงเตียน อย่างน้อยก็ตัวหลักของเรื่องอย่างเวโลซิแรปเตอร์ ที่น่าจะมีขนปกคลุมคล้ายนก

เพราะถ้าย้อนสุดคืบถึงวงศักรานวนเครือของพวกมัน นักวิทยาศาสตร์ได้ขุดพบฟอสซิลญาติสนิทของพวกมันที่มีขนเหมือนนกแล้วหลายชนิด!

และตัวที่เป็นที่กล่าวขานถึงบ่อยมาก ก็คือ “มังกรเริงระบำ (Dancing dragon)” หรือ *Wulong bohaisensis* ที่ขุดค้นพบในจีเหอ (Jehol) ในประเทศจีน

มีงกรเริงระบำเป็นฟอสซิลของไดโนเสาร์ขนาดเล็กที่มีขนาดเพียงแค่ประมาณนกกระจู๋หรืออีกาตัวเล็กๆ แค่นั้น และถ้าเทียบจากกระดูก มังกรเริงระบำน่าจะตายและถูกทับถมเป็นฟอสซิลตั้งแต่ยังเยาว์ แม้จะยังเด็ก แต่มังกรเริงระบำก็มีหางที่ยาวเหยียด ที่ถ้าไม่ได้เหลือแค่ซากรอยขี้มในหิน ก็เดาได้ว่าหางน่าจะอลังการไม่ใช่น้อย

“เจ้าไดโนเสาร์ตัวใหม่นี้มีปีกและขนที่เหมือนนกปกคลุมไปทั้งตัวอย่างตระการ คาดว่าน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับต้นกำเนิดของนก” แอชลีย์ พาสต์ (Ashley Poust) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (The University of California Berkeley) และพิพิธภัณฑน์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติซานดิเอโก (San Diego Natural History Museum) กล่าว ชัดเจนว่าไดโนเสาร์ที่ไม่ใช่พวกอาร์เคียวอปเทริกซ์ ก็มีขนสลวยสวยก็มีต่างจาก

นกได้เหมือนกัน

และเนื่องจากซากนี้เป็นซากไดโนเสาร์เด็ก เลยตีความต่อได้ว่าเส้นขนยาวเหยียดดูวิจิตรพิสดารนั้นมันขึ้นมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ยังไม่โตเต็มวัย

ซึ่งจนถึงปัจจุบัน ก็ยังไม่รู้ว่าการมีขนปกปุยและหางที่ยาวพลิ้วปลิ้นตั้งแต่เป็นไดโนเสาร์เด็กนั้นดีอย่างไรกับตัวมันเองในแง่ของการอยู่รอด หรือการสืบพันธุ์

แต่สิ่งหนึ่งที่อยู่ชัดก็คือการที่ขนหางอกไวตั้งแต่ตัวเล็กๆ นี่ไม่พบในนกยูง ไก่ฟ้า หรือแม้แต่นกประเภทอื่นๆ ในยุคปัจจุบัน

โดยทั่วไปแล้ว นกทั่วไป นกยูงหรือไก่ฟ้าจะพัฒนาลักษณะขนหางอลังการงานสร้างออกมาเพื่อยั่ววนเพศตรงข้าม ยามเมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ที่พวกมันต้องเริ่มหาคู่แล้วเท่านั้น

“เป็นไปได้ว่าไดโนเสาร์เด็กอาจจะต้องการหางแบบนี้ไว้เพื่อจุดประสงค์บางอย่างที่เราไม่รู้” แอชลีย์กล่าว “หรือพวกมันอาจจะฝึกฝนในการออกขนหางที่แตกต่างไปเลยจากพวกนกๆ ที่เรารู้จักกันอยู่ในปัจจุบันไปเลยก็ได้”

แต่ยังไม่ถึงบอกยาก เพราะในความเป็นจริง ขนหางที่วิจิตรของไดโนเสาร์เด็ก อาจจะเป็นแค่จุดเริ่มต้นของการออกขนหางที่อลังการกว่านั้นล้านเท่าก็ได้ ใครจะรู้ ตอนโตอาจจะวิไลมาหรา สุดจะจินตนาการไปเลยก็ได้ อย่างลึกลับชื่อของมันคือ “มังกรเริงระบำ” จะออกเอามาเทียบกับแค่นกยูง ไก่ฟ้า หรือพวกนกธรรมดาได้ที่ไหน

และก็มีหลักฐานเพิ่มเติมเข้าไปอีกว่า สมมุติฐานที่ว่า “เวโลซิแรปเตอร์น่าจะไม่มีขนเหมือนนก” นั้นน่าจะเป็นจริง

ซากฟอสซิลของไดโนเสาร์สปีชีส์ใหม่ ญาติสนิทของเวโลซิแรปเตอร์อีกสองตัว ที่พบในทะเลทรายโกบี (Gobi desert) ในมองโกเลีย กูร์กูลลา (Kuru kulla) (ตั้งชื่อตามโพธิสัตว์กูร์กูลลา (Kurukulla) มหาเทวีแห่งการตรัสรู้ของทิเบต) และศรีเทวี (Shri devi) (ตั้งชื่อตามศรีเทวี เทพีแห่งชัยชนะ) ก็มีขนนกปกคลุมตั้งแต่หัวไปจรดหางเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะศรีเทวีนี้ ขนแน่นดกดำเลยทีเดียว

แต่อย่างไรก็ตาม ในภาพยนตร์ การเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมไปเลย เอาแบบอัปเดตสุดๆ คงทำได้ยาก อย่างน้อยก็กับตัวละครหลักอย่าง “เวโลซิแรปเตอร์” หรือว่า “ทีเร็กซ์” ที่ดังมากๆ แค่ว่าพอปราศไปเห็นน้บู ก็จำได้ปั๊บแล้วว่าตัวอะไร

แต่ก็เข้าใจนะในเรื่องเสน่ห์ของภาพยนตร์ ความคุ้นเคยกับคนดู และอรรถรสในการตีความเนื้อหาเกี่ยวกับภาพตัวละครที่คุ้นชิน แต่ในกรณีนี้ มันไม่เหมือนแค่การเปลี่ยนตัวนักแสดงนำผู้เล่นบทแอเรียลหรือเบต

มติชน สุดสัปดาห์

Matchon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 480

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 21 - พุธสัปดาห์ 27 ตุลาคม 2565

ปีที่: 42

ฉบับที่: 2201

หน้า: 60(กลาง)

Col.Inch: 96.12

Ad Value: 46,137.60

PRValue (x3): 138,412.80

คลิป: สีสี่

คอลัมน์: ทะลุกรอบ: ปฏิบัติการล่า 'ชน' ไตโนเสาร์

แมนที่เป็นแค่ตัวละครในเรื่องแต่ง ไม่มีตัวตนจริงๆ
หากแต่ไตโนเสาร์นั้นเป็นตัวตนจริงเคยผจญภัยอยู่
ในโลกนี้มาจริงๆ ตั้งแต่บรรพกาล และถ้าให้ภาพจำ
ผิดๆ ไปกับสังคม มันอาจจะฝังติดตรึงแน่นอยู่ใน
ความทรงจำของเด็กๆ ไปอีกนาน
และถ้าว่ากันตามหลักฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน
“เวโลซิแรปเตอร์” ของจริง ต้องมี “ชน”! ●